

Szádeczky-Kardoss Samu szakirodalmi munkásságának válogatott bibliográfiája

Tanulmányok

1. [Helmuth Th. Bossert: Altkreta. Kunst und Handwerk in Griechenland, Kreta und in der Ägäis von den Anfängen bis zur Eisenzeit. Dritte vermehrte Auflage. Berlin, 1937. Verlag Ernst Wasmuth G. M. B. H.] : Dolg. 14 (1938) 222–223.
2. [Walter Otto: Handbuch der Archäologie im Rahmen der Altertumswissenschaft. Erste Lieferung. C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung. München.] : Dolg. 14 (1938) 223–227.
3. [Alexander Scharff und Erwin Seidl: Einführung in die ägyptische Rechtsgeschichte bis zum Ende des neuen Reiches I. Juristischer Teil. – 1939. Verlag J. J. Augustin, Glückstadt – Hamburg–New York.] : Dolg. 15 (1939) 189–190.
4. Iskolai műmagyarság: Nevelésügyi Szemle 4 (1940) 14–8.
5. [Ernst Kornemann: Römische Geschichte. Bd. I–II. Alfred Körner Verlag. Stuttgart. 1939.] : Dolg. 16 (1940) 202–205.
6. [Walter Otto: Handbuch der Archäologie. II–III. Lieferung. C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung. München.] : Dolg. 17 (1941) 189–191.
7. Áttelepítés és eltelepedés a görögök történelmében a történelmi idők kezdetétől 362-ig Kr. e. (= Dissertationes Sodalium Seminarii Philologici Universitatis Litterarum Regiae Hungaricae Francisco-Iosephinae. Nova Series V.). Kolozsvár 1941.
8. A kolophonai Mimnermos és hazája, Smyrna. – Mimnermos der Kolophonier und seine Heimat, Smyrna. : EPhK 65 (1941) 302–310.
9. Mikor élt Mimnermos? – Wann lebte Mimnermos? : EPhK 66 (1942) 76–81.
10. Übersiedlung und Verpflanzung von Bevölkerungen in der Geschichte der Griechen bis 362 v. Chr. (= Universitas Francisco-Josephina – Kolozsvár, Acta Philosophica 2.). Kolozsvár 1942.
11. Polybianum. : EPhK 67 (1943) 62–63.
12. A korinthusi gyarmatbirodalom szerkezete. – Die Organisation des korinthischen Kolonialreiches. : EPhK 67 (1943) 196–203.
13. Szövegkritikai és magyarázó jegyzetek Mimnermos 1. töredékéhez. – Kritische und exegetische Bemerkungen zu Mimnermos Fr. 1. : EPhK 68 (1944) 1–7.
14. Szövegkritikai és magyarázó jegyzetek Mimnermos 2. töredékéhez. – Kritische und exegetische Bemerkungen zu Mimnermos Fr. 2. : EPhK 69 (1946) 19–26.
15. Themistokles elítélése hazaárulásért. – Die Verurteilung des Themistokles wegen Staatsverrat. : EPhK 70 (1947) 93–100.
16. Avar sírok Baktóban. – Sépultures avars à Baktó. : Alföldi Tudományos Gyűjtemény (Az Alföldi Tudományos Intézet Évkönyve) 2. (Szeged 1946–1947 [1948]) 1–42.
17. [Hunyadi Ilona: Kelták a Kárpátmedencében. Dissertationes Pannonicae ex instituto numismatico et archaeologico universitatis de Petro Pázmány nominatae Budapestinensis provenientes. Ser. II. no. 18. Szövegkötet. 1944. Táblakötet. 1942.] : EPhK 71 (1948) 113–116.
18. Avar sírok Baktóban. Beszámoló a Szegedi Baross Gábor Gyakorlógimnázium ifjúságának és 48-as bizottságának 1947 nyarán Szeged mellett végzett ásatásairól (=A Szegedi Állami Baross Gábor Gyakorlógimnázium és a vele kapcsolatos Dolgozók Gimnáziumának Évkönyve az 1948–1949. iskolai évről. Független.) Szeged 1949.
19. Őstörténet. A keleti és görög rabszolgatársadalom története. (Bölcsész-Kari jegyzet. Kiadja a Szegedi Tudományegyetem Bölcsész-Kari Tanulmányi Osztálya. Készült: a V. K. M. III. sz. Jegyzetkészítő Iroda sokszorosításában.) Szeged 1950/51. tanév.
20. The Name of the River Tisza. К вопросу о происхождении названия р. Тисы (Резюме). : AAntHung Tom. 2 Fasc. 1–2 (1953 [1954]) 77–115.
21. Egy archaikus kylix.: AntTan 1 (1954) 24–28.
22. A Tisza legrégebb elnevezéseire vonatkozó megjegyzések. : Magyar Nyelv 50 (Budapest 1954) 105–110.
23. Aristophanes Aristophanes. : Tiszatáj 11 (Szeged 1955) 269–277.

24. К вопросу о социальных движениях в Галлии в I столетии – Sur les mouvements sociaux de la Gaule au Ier siècle (Résumé). : AAntHung 3 (1955) 123–150.
25. Burdurellus az utolsó bagauda vezér? : AntTan 2 (1955) 113–120. (Társszerző: Czúth Béla.)
26. К вопросу о социальных движениях в Галлии во II столетии – Sur les mouvements sociaux de la Gaule au IIe siècle (Résumé). : AAntHung 3 (1955) 233–240.
27. Aristophanes. (Csongrádmegyei Füzetek 15. sz.). Szeged 1955.
28. К истории общества Паннонии во время царствования Марка Аврелия. – Beiträge zur rannonischen Sozialgeschichte zur Zeit Marc Aurels (Zusammenfassung). : AAntHung 3 (1955 [1956]) 321–328.
29. Iuliobona és Maternus felkelése. – Iuliobona et le soulèvement de Maternus (Résumé). : ArchÉrt 83 (1956) 18–24.
30. Zur Vorgeschichte der wandalisch-alanischen Wanderung. – A vandál–alan vándorlás előtörténetéhez (Kivonat).: A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve 1956 (Szeged) 31–35.
31. Bagauda mozgalmak Hispaniában.: AntTan 3 (1956) 176–180, 334. (Társszerző: Czúth Béla.)
32. Bagaudák az Alpokban.: AntTan 4 (1957) 117–122. (Társszerző: Czúth Béla.)
33. Xenophón, De vectigalibus.: AntTan 4 (1957) 167–178. (Társszerző: Radnai András.) (Részletek átvéve az „Európai Antológia. Görögország” sorozat következő köteteibe: Régi görög hétköznapiok. Összeállította: Ritoók Zsigmond, Budapest 1960, 66–67; Gazdasági élet az ókori Görögországban. Összeállította: Sarkady János, Budapest 1970, 216–220.)
34. Mommsen végakarata. : AntTan 4 (1957) 322.
35. A klasszika-filológia helye felsőoktatásunkban. : Felsőoktatási Szemle 7 (Budapest 1958) 456–461.
36. Három szöveggyűjtemény a régi latin nyelv és irodalom tanulmányozásához 1. füzet (Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar.). Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat. Budapest 1958. (Új levonat 1959.)
37. Városunk legrégebb neve és a Tisza folyónév eredete. : Délmagyarország 15. évfolyam. 39. szám (Szeged, 1959. február 15.) 7.
38. Ein ausser Acht gelassenes Mimnermos-Testimonium und – Fragment.: AAntHung 7 (1959) 297–300.
39. Tyanai Apollonios 71. levelének az interpretációjához.: AntTan 6 (1959) 108–110.
40. Testimonia de Mimnermi vita et carminibus. (= AAntArch-Tomus II.). Szeged 1959. (Újranyomás: Kultúra, Budapest, 1970.)
41. A Tisza nevének a története a honfoglalásig.: Néprajz és Nyelvtudomány (Acta Universitatis Szegediensis. Sectio Ethnographica et Linguistica.) 3–4 (Szeged 1959–1960) 99–113.
42. Valerius Valentinus és a feliratos Lex Tappula. : AntTan 7 (1960) 60.
43. Zur Frage der griechischen Vorbilder der römischen Elegie. : Römische Literatur der Augusteischen Zeit (= Deutsche Akademie der Wissenschaften. Schriften der Sektion für Altertumswissenschaft. Band 22.). Berlin 1960, 39–42.
44. Philetas és Mimnermos. : AntTan 7 (1960) 226.
45. Ennius Ambracia-ja és L. Aemilius Paullus egy feliratos edictuma. : AntTan 7 (1960) 227.
46. Zur Interpretation zweier Hydatius-Stellen. : Helikon 1 (Napoli 1961) 148–152.
47. Az Ilias XIX. 83–84. sorának értelmezéséhez. : In Memoriam Gedeon Mészöly (Szeged 1961) 151–152.
48. Perczel Mór portréjához. : Világosság. II. évfolyam 11. szám (Budapest 1961. november) 55–56.
49. A fiatalság és öregség Mimnermos költészetében (A 2, 4, 5 és 6 Mimnermos-töredékek kommentárjából).: AntTan 8 (1961) 55–64.
50. La colonisation grecque de l'Asie Mineure et les tablettes de Pylos. : AAntHung 9 (1961) 261–266.
51. Kisázsia görög gyarmatosítása és a pylosi táblák. : AntTan 8 (1961) 264–267.
52. Nova testimonia de carminibus Mimnermi. : AAntHung 10 (1962) 247.
53. Begriff der altgriechischen Lyrik, ihr Ursprung und ihre Gattungen. : Antike Dichtung verfasst von einem Kollektiv des Instituts für griechisch-römische Altertumskunde der Deutschen Akademie der Wissenschaften (Hochschule der Deutschen Gewerkschaften „Fritz Heckert”. Lehrmaterial für das Fernstudium). Bernau 1962, 91–117.
54. Mimnermos (Doktori értekezés tézisei). Akadémiai Nyomda. Budapest 1963.

55. [M. Porci Catonis De agri cultura, ad fidem Florentini codicis deperditi edidit Antonius Mazzarino, adiectae sunt septem tabulae. Lipsiae in aedibus B. G. Teubneri 1962.] : AntTan 10 (1963) 97–98.
56. Zwei Beiträge zur Epigraphik und Literaturgeschichte. : Akte des IV. Internationalen Kongresses für Griechische und Lateinische Epigraphik (Wien, 17 bis 22 September 1962). Wien, Österreichische Akademie der Wissenschaften, 1964, 379–385.
57. Schrieb Mimnermos Iamben ? (Zur Echtheitsfrage des 15. Mimnermos-Fragmentes). : *Miscellanea Critica*. Aus Anlass des 150jährigen Bestehens der Verlagsgesellschaft und des graphischen Betriebes B. G. Teubner, Leipzig, hrsg. von den Mitgliedern der Redaktion der BT J. Irmscher, B. Doer, U. Peters und R. Müller. Teil I: Griechischer Teil. Leipzig, Teubner, 1964, 268–280.
58. Az ókor története III. Görög történelem. Egységes jegyzet (Bölcsészettudományi Karok). Tankönyvkiadó, Budapest 1965. (A 30. újranyomás 1996.)
59. M. Porcius Cato: A földművelésről latinul és magyarul. Fordította és a jegyzeteket írta Kun József. A bevezető tanulmányt írta Maróti Egon. A latin szöveget gondozta Szádeczky-Kardoss Samu (= Görög és Latin Írók. *Scriptores Graeci et Latini* 11.). Akadémiai Kiadó, Budapest 1966, 71–74 (= Megjegyzések a latin szöveghez), 75–281 (= A páros oldalakon lenyomatott latin szöveg).
60. Solón legtöbbet idézett pentameteréhez. : AntTan 13 (1966) 249–250.
61. [A. Wartelle: Inventaire des manuscrits grecs d'Aristote et de ses commentateurs. Contribution à l'histoire du texte d'Aristote. Paris, Les Belles Lettres, 1963.] : AntTan 13 (1966) 265–267.
62. Avarok és griffek Priskosnál, Hérodotosnál és a régészeti leletanyagban.: AntTan 14 (1967) 257–262.
63. Blumauer Aeneis-travesztiájának Szalkay Antal-féle magyar átdolgozásához I. Szalkay Aeneis-paródiájának kiadatlan második és harmadik részét közli ... Bánki Horváth Sándorné Borbély Mária Szádeczky-Kardoss Samu előszavával. – Zur A. Szalkays ungarischen Bearbeitung der Aeneis-Travestie von Blumauer I. Der ungedruckte zweite und dritte Teil der Aeneis-Parodie von Szalkay ... herausgegeben von Maria Bánki-Horváth geb. Borbély mit einem Vorwort von Samuel Szádeczky-Kardoss (= AAntArch Tomus XI.). Szeged 1967, 5–7 (Előszó), 9–11 (Vorwort).
64. Ein Beitrag zur Verwirklichung des Prinzips „divide et imperia” in der römischen Geschichte (Einige Gedanken in Zusammenhang mit CIL I² 614 und Ennius' Ambracia fr. IV Vahlen) : *Antiquitas Graeco-Romana ac Tempora Nostra (Acta congressus internationalis habiti Brunae diebus 12–16 mensis Aprilis MCMLXVI)*. Pragae, Academia, 1968, 91–94.
65. Kuvrat fiának, Kubernek a története és az avar-kori régészeti leletanyag. : AntTan 15 (1968) 84–87.
66. Dr. Gazdapusztai Gyula. : Szegedi Egyetem VI. évf. 19. szám (Szeged, 1968. december 3.) 2.
67. Ein Kapitel aus dem Nachleben des Mimnermos: Philetas und Mimnermos.: AAntHung 16 (1968) 157–164.
68. Bagaudae. : PWRE Supplementband XI (1968) 346–354.
69. Mimnermos. : PWRE Supplementband XI (1968) 935–951.
70. Scamarae. : PWRE Supplementband XI (1968) 1239–1242.
71. Gazdapusztai Gyula 1931–1968. : ArchÉrt 96 (1969) 105.
72. Mimnermos. : Der Kleine Pauly. Lexikon der Antike. Dritter Band. Stuttgart 1969, 1308–1309.
73. Hitvalló Theophanés az avarokról (A korai avarok történetének vázlatja). : AntTan 17 (1970) 121–147.
- 74–75. Anakreón. Anakreonteia. : VIL Első kötet (1970) 278–279, 282–283.
76. Emlékezés Trencsényi-Waldapfel Imrere. : Délmagyarország 60. évf. 130. szám (Szeged, 1970. június 5.) 5.
77. Kutriguroi. : PWRE Supplementband XII (1970) 516–520.
78. Ὀνόγοροι. : PWRE Supplementband XII (1970) 902–906.
79. Zum historischen Hintergrund der ersten Inschrift des Reiterreliefs von Madara. : *Acta of the Fifth International Congress of Greek and Latin Epigraphy Cambridge 1967*. Oxford, Basil Blackwell, 1971, 473–477.
80. A kettős honfoglalás kérdéséhez (Rövid előadásvázlat) (= Az Ókortudományi Társaság Szegedi Csoportjának előadásaiból I.). Szeged 1971.
81. Konjektur und handschriftliche Überlieferung in der Textrekonstruktion der Mimnermos-Fragmente. : *Studi in onore di Vittorio De Falco*. Napoli 1971, 15–31.

82. M. Terentius Varro: A mezőgazdaságról latinul és magyarul. Fordította és a jegyzeteket írta Kun József. A bevezető tanulmányt írta Maróti Egon. A latin szöveget gondozta Szádeczky-Kardoss Samu (= Görög és Latin Írók. *Scriptores Graeci et Latini* 14.). Akadémiai Kiadó, Budapest 1971, 89–90 (Megjegyzések a latin szöveghez), 91–457 (A páros számjelzésű oldalakon lenyomatott latin szöveg).
83. Ein Versuch zur Sammlung und chronologischen Anordnung der griechischen Quellen der Awarengeschichte nebst einer Auswahl von anderssprachigen Quellen. (= *AAntArch Tomus XVI.* = *OpByz I.*). Szeged 1972. (Kiegészített új kiadás: *AAntArch Tomus XXIV.* = *OpByz VIII.*, 1986, 3–140, 229–272.) (Társszerző: Olajos Teréz.)
84. Ennius. : *VIL* Második kötet (1972) 1133–1134.
85. [Gy. Moravcsik: *Byzantium and the Magyars.* Budapest, Akadémiai Kiadó, 1970.] : *AntTan* 19 (1972) 283–284.
86. Über etliche Quellen der awarischen Geschichte des neunten Jahrhunderts. „Les questions fondamentales du peuplement du Bassin des Carpathes du VIIIe au Xe siècle”. Session scientifique de l’Union Internationale Archéologique Slave Szeged 27–29 Avril 1971 (Institut Archéologique de l’Académie Hongroise des Sciences.). Budapest 1972, 115–123. (Kiegészített új kiadás: *AAntArch Tomus XXIV.* = *OpByz VIII.*, 1986, 141–151, 273–274.)
87. Egy figyelmen kívül hagyott forráshely a Gracchusok apjának és a keltiber–római kapcsolatoknak a történetéhez: Polybios in Suda s. v. *περιουρεϊν*. : *AntTan* 20 (1973) 187–190.
88. Pál Lakatos: Quellenbuch zur Geschichte der Gepiden mit einem Vorwort von S. Szádeczky-Kardoss (= *AAntArch Tomus XVII.* = *OpByz II.*). Szeged 1973, 5–7 (Vorwort).
89. Scamarae. : *PWRE Supplementband XIV* (1974) 657.
90. Ugoroi. : *PWRE Supplementband XIV* (1974) 847–850.
91. Über die Wandlungen der Ostgrenze der awarischen Machtsphäre: Researches in Altaic Languages. Meeting of the Permanent International Altaistic Conference Held in Szeged, August 22–28, 1971. Edited by L. Ligeti. (= *Bibliotheca Orientalis Hungarica* 20.). Budapest 1975, 267–274. (Kiegészített új kiadás: *AAntArch Tomus XXIV.* = *OpByz VIII.*, 1986, 153–162, 275–276.)
92. Die Geschichte des Attila-Abkömmlings Mundo und ihre Chronologie bei Theophanes. : *AClass* 10–11 (1974–1975) 165–174.
- 93–94. Fabius Pictor. Fannius. : *VIL* Harmadik kötet (1975) 7–8, 31. (Társszerző a „Fannius” címszónál Havas László.)
- 95–97. Hermészianax. Hippónax. Ibükosz. : *VIL* Negyedik kötet (1975) 403, 489–490, 719–720.
98. A magyar őstörténet görög és latin forrásainak néhány problémájáról. : *AntTan* 22 (1975) 148–154.
99. Ferenc Makk: Traduction et commentaire de l’homélie écrite probablement par Théodore le Syncelle sur le siège de Constantinople en 626 avec une préface de S. Szádeczky-Kardoss. Appendice: *Analecta Avarica* de L. Sternbach. (= *AAntArch Tomus XIX.* = *OpByz III.*). Szeged 1975, 5–8 (Préface).
100. Literarische Reminiszenz und historische Realität bei Priskos Rhetor (Fr. 30). : *Actes de la XIIe Conférence Internationale d’Études Classiques „Eirene”, Cluj-Napoca 2–7 octobre 1972.* București–Amsterdam 1975, 284–294.
101. Görög és bizánci források. : Bevezetés a magyar őstörténet kutatásának forrásaiba I: 2. Írta és összeállította: A Szegedi Őstörténeti Munkaközösség. Szerkesztették: Hajdú P.–Kristó Gy.–Róna-Tas A. (JATE BTK). Tankönyvkiadó, Budapest 1976, 119–159. (Társszerzők: Makk Ferenc, Olajos Teréz.)
102. Nouveau fragment de Polybe sur l’activité d’un proconsul romain, distributeur de terres en Hispanie (Suda s. v. *περιουρεϊν* sur le père des Gracques). : *Oikumene* 1 (Budapest 1976) 99–107.
103. Bemerkungen zur Geschichte (Chronologie und Topographie) der sassanidisch-byzantinischen Kriege (in den siebziger Jahren des sechsten Jahrhunderts). : *AAntHung* 24 (1976) 109–114.
104. Zur Textüberlieferung der „Homilia de opsione Avarica Constantinopolis auctore ut videtur Theodoro Syncello”. : *AAntHung* 24 (1976) 297–306. (Új kiadás: *AAntArch Tomus XXIV.* = *OpByz VIII.*, 1986, 173–184.)
105. Adalék a szavárd magyarság problematikájához. : *Magyar Őstörténeti Tanulmányok* (Szerkesztette Bartha Antal, Czeglédi Károly, Róna-Tas András). Akadémiai Kiadó, Budapest 1977, 277–282.
- 106–107. Kallinosz. Kallsztratosz. : *VIL* Ötödik kötet (1977) 888–889, 889–890.

108. István Fodor: Altungarn, Bulgarotürken und Ostslawen in Südrussland (Archäologische Beiträge). Mit einem Vorwort von Samuel Szádeczky-Kardoss (= AAntArch Tomus XX = OpByz IV.) Szeged 1977, 5–6 (Vorwort).
109. Megjegyzések Theodoros Synkellosz Konstantinápoly avar ostromát tárgyaló szentbeszédének párizsi kéziratáról. : Opuscula classica mediaevaliaque in honorem J. Horváth ab amicis collegis discipulis composita (Klasszika-Filológiai Tanulmányok III.). Szerkesztette Bollók János. Közvettes az Eötvös Loránd Tudományegyetem Latin Nyelvi és Irodalmi Tanszéke. Budapest 1978, 453–465.
110. Kiadatlan prólógus a Konstantinápolyt az avar-perzsa ostromtól megszabadító Mária csodájának az elbeszéléséhez. – Prologus in narrationem de miraculo Mariae liberatricis Constantinopolis ab Avaris et Persis oppugnatae. : Commentationes historico-hagiographicae Hungaricae scriptae summariis Latinis adornatae, quas edendas curavit Samuel Szádeczky-Kardoss (= AAntArch Supplementum I. = OpByz V.). Szeged 1978, 39–52. (A latin összefoglalás új kiadása kiegészítésekkel: AAntArch Tomus XXIV. = OpByz VIII., 1986, 197–202, 278.)
111. Der historische Materialismus über die Periodenwechsel in der griechisch-römischen Geschichte. Ein Gesichtspunkt zur Wertung von Ereignissen und Erscheinungen der Antike. : Wissenschaftliche Zeitschrift der Wilhelm-Pieck-Universität Rostock 27 (1978). Gesellschafts- und Sprachwissenschaftliche Reihe, 535–536.
112. Az avar történelem forrásai I. Közép-Ázsiától az Al-Dunáig. – Источники по истории авар. Часть I. От средней Азии до нижнего Дуная. Резюме. Die Quellen der Awarengeschichte I. Von Mittelasien bis zur unteren Donau. Auszug. : ArchÉrt 105 (1978) 78–90.
113. Eine unkollationierte Handschrift der Homilie über die persisch-awarische Belagerung von Konstantinopel (Codex Athous Batopedi 84. fol. 63^r–68^r). : AAntHung 26 (1978) 87–95. (Új kiadás: AAntArch Tomus XXIV. = OpByz VIII., 1986, 185–195.)
114. A történelmi materializmus a periódusváltásokról a görög-római történelemben. (Egy szempont az antik világ eseményeinek és jelenségeinek az értékeléséhez). : AntTan 25 (1978) 231–236.
115. [A. Kollautz – Hisayuki Miyakawa: Geschichte und Kultur eines völker-wanderungszeitlichen Nomadenvolkes. Die Jou-Jan der Mongolei und die Awaren in Mitteleuropa. I. Teil. Die Geschichte. II. Teil. Die Kultur. Klagenfurt 1970.] : AntTan 25 (1978) 122–124.
116. Pál Laktos: Quellenbuch zur Geschichte der Heruler mit einem Vorwort von Samuel Szádeczky-Kardoss (= AAntArch Tomus XXI. = OpByz VI.) Szeged 1978, 5–7 (Vorwort).
117. Zu einer Episode der persisch-ost-römischen Kriege.: В. В. Пиотровский (редактор): Проблемы античной истории и культуры (Доклады XIV международной конференции античников социалистических стран „Эйрене“), Ереван 1979, 473–480.
118. Az avar történelem forrásai II. Az avar honfoglalás előzményei, lefolyása s feltételezhető elismerése Bizánc részéről. – Die Quellen der Awarengeschichte II. Die Vorereignisse und der Ablauf der awarischen Landnahme, die vermutlich auch von Byzanz anerkannt wurde. Auszug.: ArchÉrt 106 (1979) 94–111.
119. Az avar történelem forrásai III. Az avar-bizánci kapcsolatok alakulása a honfoglalás lezárásától Sirmium elfoglalásáig. – Die Quellen der Awarengeschichte III. Die Gestaltung der awarisch-byzantinischen Beziehungen von der Beendigung der Landnahme bis zur Eroberung von Sirmium. Auszug.: ArchÉrt 106 (1979) 231–243.
120. Über das Werk des Menandros Protektor als eine Quelle der Geschichte Mittelasiens. : Prolegomena to the Sources on the History of Pre-Islamic Central Asia. Edited by J. Harmatta. Budapest 1979, 61–70.
121. Bemerkungen zur Geschichte (Chronologie und Topographie) der sassanidisch-byzantinischen Kriege (in den siebziger Jahren des sechsten Jahrhunderts). : Studies in the Sources on the History of Pre-Islamic Central Asia. Edited by J. Harmatta. Budapest 1979, 113–118.
- 122–124. Karneizkosz. Kephalión. Lamproklész. : VIL Hatodik kötet (1979) 74, 176, 892.
125. A magyar őstörténet bizánci forrásai. : Magyar Tudomány 87 = Új folyam 25 (Budapest 1980) 351–357.
126. A görög írás. : Bevezetés a magyar őstörténet kutatásának forrásaiba III. Írta és összeállította a Szegedi Őstörténeti Munkaközösség. Szerkesztették: Hajdú P. – Kristó Gy. – Róna-Tas A. (JATE BTK). Tankönyvkiadó, Budapest 1980, 11–28.
127. Az avar történelem forrásai IV. A balkáni és az alpesi nagy avar-szláv behatolás első évtizede (582–592). 1. rész: Az 582–586/587 évek eseményei. – Die Quellen der Awarengeschichte IV. Das erste Jahrzehnt der grossen awarisch-slawischen Penetration ins Gebiet des Balkans und

- der Alpen (582–592). 1. Teil: Die Ereignisse der Jahre 582–586/587. Auszug. : ArchÉrt 107 (1980) 87–97. (Társszerző: Olajos Teréz.)
128. Az avar történelem forrásai IV. A balkáni és alpesi nagy avar-szláv behatolás első évtizede (582–592). 2. rész: Az 586/587–592/593 évek eseményei. – Die Quellen der Awarengeschichte IV. Das erste Jahrzehnt der grossen awarisch-slawischen Penetration ins Gebiet des Balkans und der Alpen. 2. Teil: Die Ereignisse der Jahre 586/587–592/593. Auszug. : ArchÉrt 107 (1980) 201–213. (Társszerző: Olajos Teréz.)
129. Avaren I. Geschichte. : Lexikon des Mittelalters. Erster Band. Siebente Lieferung. Artemis Verlag, München und Zürich 1980, 1283–1285.
130. Der Awarensturm im historischen Bewusstsein der Byzantiner der 11. – 13. Jahrhunderte. : Actes du XVe Congrès International d'Études Byzantines. Athènes, Septembre 1976, IV. Histoire – Communications. Athènes 1980, 305–314.
131. Az avar történelem forrásai V. A 6–7. század fordulóján kelt híradás az avarok hadművészetéről. – Die Quellen der Awarengeschichte V. Eine um die Wende des 6–7. Jahrhunderts geschriebene Nachricht über die Kriegskunst der Awaren. Auszug. : ArchÉrt 108 (1981) 81–88.
132. Az avar történelem forrásai VI. Az avarellenes bizánci hadakozás megélénkülésétől a másfél esztendő harci szünet végéig (kb. 592–597). 1. rész: Az 594 előttre datálható események. – Die Quellen der Awarengeschichte VI. Von der Belebung der antiawarischen Kriesführung seitens Byzanz bis zum Ende der anderthalb-jährigen Kriegspause (um 592–597). 1. Teil: Die vor 594 anzusetzenden Ereignisse. Auszug. : ArchÉrt 108 (1981) 218–232. (Társszerző: Olajos Teréz.)
133. Der awarisch-türkische Einfluss auf die byzantinische Kriegskunst um 600 (Anmerkungen zum Strategikon des Maurikios). : Turcic–Bulgarian–Hungarian Relations (VIth–XIth Centuries) (= Studia Turco-Hungarica. Tomus V.). Redigit Gy. Káldy-Nagy. Budapest 1981, 205–213. (Új kiadás: AAntArch Tomus XXIV. = OpByz VIII., 1986, 203–213, 279.)
134. A Közép-Duna-medence népei Árpád előtt. : Fejezetek a régebbi magyar történelemből (Szerkesztette: Makk Ferenc) I. (JATE BTK). Tankönyvkiadó, Budapest 1981, 5–35.
135. Vorwort. : Über das letzte Jahrzehnt der ungarischen Byzantinistik (Akten der am 3–4. November 1980. gehaltenen Szegeder Konferenz). Herausgegeben Samuel Szádecky-Kardoss. 1. Faszikel (= AAntArch Tomus XXIII. 1. = OpByz VII. 1.) Szeged 1981, 5–8.
136. Beiträge zum pontisch-kaukasischen Hintergrund der ungarischen Urgeschichte: Congressus Quintus Internationalis Fenno-Ugristarum Turku 20–27. VIII. 1980. Pars VIII. Dissertationes sectionum: Ethnologica, folkloristica et mythologica, archaeologica et anthropologica. Redigit Osmo Ikola. Turku 1981, 413–420.
- 137–138. Leszbónax. Lucilius. : VIL Hetedik kötet (1982) 220, 438.
139. Mimmermosz. : VIL Nyolcadik kötet (1982) 413–414.
140. Die Hauptzüge der Sozialordnung des Awarenkaganats im Zeitalter der regesten byzantinisch-awarischen Verbindungen. : Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik 32. 2 (XVI. Internationaler Byzantinistenkongress, Wien. 4–9 Oktober 1981. Akten II. Teil 2. Teilband: Kurzbeiträge 4. Soziale Strukturen und ihre Entwicklung.). Wien 1982, 145–154. (Új kiadás: AAntArch Tomus XXIV. = OpByz VIII., 1986, 215–226.)
141. Az avar történelem forrásai VI. Az avarellenes bizánci hadakozás megélénkülésétől a másfél esztendő harci szünet végéig (kb. 592–597). 2. rész: Az 594 és a következő évek eseményei. – Die Quellen der Awarengeschichte VI. Von der Belebung der antiawarischen Kriegsführung seitens Byzanz bis zum Ende der anderthalbjährigen Kriegspause (um 592–597). 2. Teil: Die Ereignisse von 594 und den nachfolgenden Jahren. Auszug. : ArchÉrt 109 (1982) 136–144. (Társszerző: Olajos Teréz.)
142. Két széljegyzet a Dél-Alföld korai történetéhez. : Tanulmányok Csongrád megye történetéből VI. Szeged 1982 [1983], 5–12.
143. Kőkor: „A Maros folyónév vallomása”. –z agathürszoszok kora (kb. i. e. 600–300): „Írott történetük”, „A Tisza folyónév vallomása”, „Az agathürszoszok etnikuma”. – A dákok és kelták kora: „Írott történetük”. – Az avarok kora: (567–568–805): „Írott történetük”, „Az avar kaganátus bukása”. – IX. század (805–895): „A korszak írott története”. : Szeged története I. kötet. A kezdetektől 1686-ig. Szerkesztette: Kristó Gyula. Szeged 1983, 49–52, 98–100, 104–116, 162–170, 206–215.
144. Eine unbeachtete Quellenstelle über die Protobulgaren am Ende des 6. Jhs. : Bulgarian Historical Review. – Revue bulgare d'histoire 11 (Sofia 1983) 76–79.
145. Néhány megjegyzés Strabónnak a skordiskosokról szóló híradásaihoz. : Somogyi-könyvtári műhely 22 (Szeged 1983) 76–79.

146. Az avar-türk hatás Bizánc hadművészetére 600 körül : Nomád társadalmak és államalakulatok (Tanulmányok.) (= Kőrösi Csoma Kiskönyvtár 18.). Budapest 1983, 317–326.
147. Pannonien und das „Evangelium S. Corbiniani dictum”. : AClass 19 (1983) 123–128.
148. Az avar történelem forrásai VII. Thessaloniké első avar ostroma. – Die Quellen der Awarengeschichte VII. Die erste awarische Belagerung von Thessalonike. Auszug. : ArchÉrt 110 (1983) 89–99. (Társszerző: Csillik Éva.)
149. Über einige Probleme der griechischen und lateinischen Quellen der ungarischen Urgeschichte. : Congressus Quartus Internationalis Fenno-Ugristarum Budapestini habitus 9. –15. Septembris 1975. Redigit Gyula Ortutay. Pars V. Acta Sectionis Archaeologiae, Historiae, Anthropologiae. Curatores Antal Bartha, János Gyula. Budapest 1983, 95–105.
150. Egy elhanyagolt forráshely a VI. század végének protobolgáraitól. : Acta Universitatis Szegedien-sis de Attila József Nominatae. Dissertationes Slavicae XIV. (Supplementum.). Szeged 1983, 3–16.
151. A Kárpát-medence IX. századi történetének néhány forrásáról. : Szegedi Bölcsész-műhely '82. Szerkesztette Róna-Tas András. Szeged 1983, 191–210.
152. Zur Geschichte der spätantiken sozialen Bewegung der Skamarer (Scamarae). : Actes du VIIe Congrès de la Fédération Internationale des Associations d'Études Classiques (FIEC). Vol. II., Budapest 1983, 113–118.
- 153–155. Naevius. Nikainetosz. Onesztész. : VIL Kilencedik kötet (1984) 20–21, 332, 662.
156. Picti Agathyrsi (Vergilius, Aeneis 4, 146).: Symposium Vergilianum (= AAntArch Tomus XXV.). Szeged 1984, 119–125.
157. Az avar történelem forrásai VIII. Az avarok Maurikios császárságának utolsó éveiben (597 végétől 602 őszeig). – Die Quellen der Awarengeschichte VIII. Die Awaren in den letzten Jahren des Kaisers Maurikios (Ende 597 – Herbst 602). Auszug. : ArchÉrt 111 (1984) 53–70. (Társszerzők: Olajos Teréz, Farkas Csaba.)
158. Az „Evangelium S. Corbiniani dictum” és Pannonia. : AntTan 30 (1983 [1985]) 106–110.
159. Подлинный смысл часто ошибочно объясняемого места источника, в котором говорится о древних венграх (Константин Багряндронный, Об управлении империей 30, 21–23). : Congressus Internationalis Fenno-Ugristarum (CIFU) 6. Studia Hungarica. Syktyvkar 1985. Acta sessionum. Sectio archaeologica, anthropologica et historica. Sectio ethnologica. Sectio litteraria. Budapest 1985, 69–76. (Társszerző: Olajos Teréz.)
160. Bemerkungen über den „Quaestor Iustinianus Exercitus”. Zur Frage der Vorstufen der Themenverfassung. : From Late Antiquity to Early Byzantium (Proceedings of the Byzantinological Symposium in the 16th International Eirene Conference.). Edited by Vladimír Vavřínek. Praha 1985, 61–64.
161. Avarica. Über die Awarengeschichte und ihre Quellen (= AAntArch Tomus XXIV. = OpByz VIII.) Szeged 1986. (Társszerző: Olajos Teréz.)
162. Über die Beschaffenheit der slawisch-awarischen Verbindungen im Zeitalter der Überflutung der byzantinischen Balkanprovinzen. : The 17th International Byzantine Congress. Abstracts of Short Papers. Publications Coordinator: Gary Vikan. Washington (Dumbarton Oaks, Georgetown University) 1986, 335–336.
- 163–171. Pacuvius. Pauszaniasz. Pauszaniasz Periégétész. Phaidimosz. Philikosz. Philippidész. Pigrész. Pomponius Bononiensis. Porcius Licin(i)us. : VIL Tizedik kötet (1986) 13, 300–301, 496, 507, 509–510, 557–558, 729–730, 774.
172. Die Nachricht des Isidorus Hispalensis und des spanischen Fortsetzers seiner „Historia” über einen Slaweneinfall in Griechenland. : Szlávok – Protobolgárok – Bizánc. Славяните – Прабългарите – Византия. Szerkesztőbizottság: N. Nikolov, Szádeczky-Kardoss S., Olajos T., H. Tóth I. (szerkesztő), Ferincz I. (technikai szerkesztő). Редакцияна колегия: Н. Николов, Ш. Садецки-Кардош, Т. Олайош, И. Х. Тот (редактор), И. Феринц (отговорен секретар). (=Hungaro-Bulgarica 2.). Szeged 1986, 51–61.
173. Az avar történelem forrásai IX. Az első avar kaganátus hatalma csúcsán (603–624). – Die Quellen der Awarengeschichte IX. Das erste Awarenkhanat am Höhepunkt seiner Machtentfaltung (603–624). Auszug. : ArchÉrt 113 (1986) 83–112. (Társszerző: Csillik Éva.)
174. Einige chronologische Probleme des Zeitalters von Kuvrat. : Втори Международен Конгрес по Българистика. София, 23 май – 3 юни 1986 г. Доклады 6. Българските земи в древността. България през средновековието. София 1987, 227–235.
175. Megjegyzések a magyarországi népvándorláskor görög-latin kútfőinek a feldolgozásához „Magyarország története” 1984-ben megjelent első kötetének az olvasása kapcsán. – Bemerkungen

- zur Bearbeitung der griechisch-lateinischen Geschichtsquellen der ungarländischen Völkerwanderungszeit. : *AAntArch Supplementum VI*. Szeged 1987, 105–112.
176. 'patricius' : A magyar föld és nép korai történetének enciklopédiája. Próbafüzet. Budapest–Szeged 1987, 27.
177. Textkritische Bemerkungen zur „Homilia de obsidione Avarica Constantinopolis auctore Theodoro Syncello” (anhand der neuen Kollation des Pariser Manuskriptes). : *AAntHung* 30 (1982–1984 [1988]) 443–450.
178. Egy balkáni szláv invázió emlékezete Isidorus Hispalensisnél és gót történelme hispániai folytatójánál: Tanulmányok Karácsonyi Béla hetvenedik születésnapjára (Szerk. Kulcsár Péter, Máder Béla, Monok István). Szeged 1989, 23–29.
179. A latin szakos pedagógus. *Délmagyarország* 79. évf. 141. szám (Szeged, 1989. jún. 17) 5.
180. Prologus in narrationem de miraculis Mariae liberatricis Constantinopolis ab Avaris Persis Agarenis oppugnatae. Editio nova correctior commentariolo Germanice scripto adornata. : *AAntHung* 32 (1989) 193–198.
181. *The Avars: The Cambridge History of Early Inner Asia*. Edited by Denis Sinor. Cambridge University Press 1990, 206–228, 452–457.
182. *Breviarium homiliae Theodori Syncelli de obsidione Avarica Constantinopolis (BHG 1078m)*. : *Analecta Bollandiana* 108 (Bruxelles 1990) 147–182. (Társszerzők: Therese Dér, Therese Olajos.)
183. Az európaiság gyökerei. : *Délmagyarország* 80. évf. 226. szám (Szeged, 1990. szept. 8) 6.
184. Symeon Magistros Logothetes und die russische Belagerung von Konstantinopel im Jahre 860. : *Acta Universitatis Szegediensis. Dissertationes Slavicae. Sectio Linguistica* 21 (Szeged 1990) 35–41.
185. *The Avars*. : *The Cambridge History of Early Inner Asia*. Edited by Denis Sinor. Taipei 1990 (Licensed for sale in Taiwan only, not for export.) 206–228, 452–457.
186. Vernachlässigte Quellenangaben zur Geschichte des ersten awarischen Khaganates. : *Varia Eurasistica. Festschrift für Professor András Róna-Tas*. Szeged 1991, 171–182.
187. A szegedi filológia egy új hatása. : *Délmagyarország* 81. évf. 98. szám (Szeged, 1991. ápr. 27) 7.
188. Az avar történelem forrásai. *Die Quellen der Awarengeschichte I.* (=Magyar Őstörténeti Könyvtár 5.) (Munkatársak: Borsos Márta, Csillik Éva, Farkas Csaba, Makk Ferenc, Olajos Teréz.). Szeged 1992.
189. Szkutariotész, Theodórosz. : *VIL Tizennegyedik kötet (1992)* 502.
190. Kirchliche und profane Elemente im Sprachgebrauch und Stil eines frühbyzantinischen Kanzelredners (Theodoros Synkellos). : *AAntHung* 33 (1990–1992) 169–175.
191. [W. Pohl, Die Awaren. Ein Steppenvolk in Mitteleuropa 567–822 n. Chr. München 1988., Verlag C. H. Beck, X + 529 oldal] : *ArchÉrt* 118 (1991 [1993]) 142–143.
192. Még egyszer Regino és a korabeli magyarság. *Noch einmal Regino und das zeitgenössische Ungartum.*: *Az Alföld a 9. században (Az 1992. november 30. – december 1-jén elhangzott előadások írott változatai)*. Szerkesztette Lőrinczy Gábor. Szeged 1993, 227–236.
- 193–196. Theodórosz Anagnóosztész. Theodórosz Diakonosz. Thomasz Magisztrosz. Turpinus. : *VIL Tizenötödik kötet (1993)* 410–411, 413, 452–453, 1003–1004.
- 197–210. bizánci–magyar kapcsolatok (társszerző: Makk Ferenc); Kherson; Krum; VI. Leó, Böles; Maeotis; Omurtag; Onegavon(aés); onog(und)urok; Pannoniarum et Avarum solitudines; patricius; protobolgár feliratok; sabartoi asphaoli; Szkítia; Theopanés Homologétés. : *Korai magyar történeti lexikon (9–14. század)*. Főszerkesztő: Kristó Gyula. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1994, 111–113, 350, 382, 405–406, 422, 506–507, 526–527, 534, 562, 590, 645, 674.
211. *Die Onoguren und Menandros Protektor*. : *Hungaro–Bulgarica V. Szegedi Bolgarisztika. Сегедската България. Szekesztőbizottság: Szádeczky-Kardoss Samu, Olajos Terézia, H. Tóth Imre (szerkesztő), Ferincz István (technikai szerkesztő). Редакционна копегия: Шамуел Садецки-Кардош, Терезия Олайош, Имре Х. Тот (редактор), Ищван Феринц (отговорен редактор)*. Szeged–Cered 1994, 5–10.
212. Lakatos Pál (1927–1994). : *Szegedi Egyetem XXXIV. évf. 5. szám.* (Szeged 1994. szept. 13.) 5. (Ugyanez rövidítve: *Délmagyarország* 84. évf. 221. szám. [Szeged, 1994. szept. 21.] 4.)
213. Menandros Protéktór és az onogurok. : *AntTan* 39 (1995) 123–126.
214. A 9. századi bolgár történetre vonatkozó görög források a magyar honfoglalás szempontjából. : *A honfoglaláskor írott forrásai*. Szerkesztette: Kovács László és Veszprémi László (= A honfoglalásról sok szemmel II. Főszerkesztő: Györffy György.). Budapest 1995, 77–89.

215. Adalék a Marcus Aurelius korabeli Pannonia társadalomtörténetéhez. (Szökés a provinciából a Barbaricumba). : Kelet és Nyugat között. Történeti tanulmányok Kristó Gyula tiszteletére. Szerkesztette Koszta László. Szeged 1955, 445–450.
216. Az avarok története Európában. : Árpád előtt és után. Tanulmányok a magyarság és hazája korai történetéről. Szerkesztette Kristó Gyula és Makk Ferenc. Szeged 1996, 21–30.
217. Görög paleográfia. : ΑΓΘΑ II. Kossuth Lajos Tudományegyetem. Bölcsészettudományi Kar. Klasszika-Filológiai Tanszék. Bevezetés az ókortudományba I. A görög és a római világ írásos és tárgyi emlékei. Egyetemi jegyzet. Debrecen 1996, 101–114.
218. A frankok megtérése. : ÚJ MAGYARORSZÁG VII. évf. 2. szám (Budapest 1997. január 3.) 12.
219. Az avarok története Európában. : Szeged. A város folyóirata. 1997. január. 4–9.
220. Az avar történelem forrásai 557-től 806-ig. Die Quellen der Awarengeschichte von 557 bis 806 (= Magyar Östörténeti Könyvtár 12.). (Társszerző: Farkas Csaba. Munkatársak: Borsos Márta, Csillik Éva, Makk Ferenc, Olajos Teréz). Budapest 1998.
221. Histoire des Avars et leur héritage en Europe: Les Hongrois et l'Europe: conquête et intégration. Textes réunis par Sándor Csernus et Klára Korompay. Paris-Szeged 1999, 149–170.
222. Paralipomena Avarica: „Magyaroknak eleiről” Ünnepi tanulmányok a hatvan esztendő Makk Ferenc tiszteletére. Szerkesztette: Piti Ferenc. Szerkesztőtárs: Szabados György. Szeged 2000. 505–513.
223. Picti Agathyrsi (Vergilius, Aeneis 4, 146): Kultúrák találkozása. Ünnepi tanulmányok Olajos Terézia professzornő tiszteletére. Szerkesztette: Makk Ferenc. Szerkesztőtárs: Galántai Erzsébet. Szeged 2002, 97–100.

Szerkesztői tevékenység

1. Alapította és az 1958, 1959, 1970 években egyedül, egyébként pedig másodmagával ill. többemagával szerkesztette a következő egyetemi kiadványsorozatot: AAntArch Tomus I. – XXII., XXIII 1., XXIV., XXV., Supplementum I–VI., Szeged 1958–1987.
2. Kezdeményezte és főszerkesztőként intézte a következő országos egyetemi tankönyvsorozat kiadását: Auctores Latini I. – XXIII., Budapest 1966–1992.
3. Szerkesztőbizottsági tag a következő akadémiai folyóiratnál: AAntArch Tomus XVIII. és kk., Budapest 1970–
4. Tagja volt a következő kötetek szerkesztőbizottságának: Hungaro – Bulgarica II. Szlávok – Protobolgárok – Bizánc: Metód halálának 1100 éves évfordulója emlékére 1985. október 8–9-én Szegeden tartott tudományos ülés anyaga. Славяните – Прабългарите – Византия. Материали от научната конференция посветена на 1100-годишнината от смъртта на Методий 8–9 октомври, 1985 г., Szeged–Cered 1986. Hungaro – Bulgarica V. Szegedi Bolgarisztika. Сегедската България. Szeged–Cered 1994.

Összeállította: OLAJOS TERÉZ

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK

AAntArch	= Acta Universitatis de Attila József Nominatae. Acta Antiqua et Archaeologica (1961-ig Acta Antiqua). Szeged.
AAntHung	= Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae. Budapest.
AClass	= Acta Classica Universitatis Scientiarum Debreceniensis. Debrecen.
AntTan	= Antik Tanulmányok. Studia Antiqua. Budapest.
ArchÉrt	= Archaeológiai Értesítő. Budapest.
Dolg	= Dolgozatok a Szegedi Tudományegyetem Régiségtudományi Intézetéből. Szeged.
EphK	= Egyetemes Philológiai Közlöny. Archivum Philologicum. Budapest.
JÁTE BTK	= József Attila Tudományegyetem. Bölcsészettudományi Kar.
OpByz	= Opuscula Byzantina. Szeged.
PWRE	= Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft. Neue Bearbeitung begonnen von G. Wissowa. Stuttgart (1971-ig), München (1972-től).
VIL	= Világirodalmi Lexikon. Budapest.
[ ]	= Szögletes zárójelbe tett szerző, cím, kiadási hely és év a kérdéses mű ismertetését, recenzióját jelöli. Szögletes zárójelbe tett évszám a tényleges megjelenés idejét jelöli, ha ez az impresszumból vagy a különlenyomatból kitérszik.